

ELİF TANRIYAR

Memento İstanbul: Hristoff Aile Arşivi sergisinde, üç nesil sanatçının (Peter Dimiter Hristoff, Dimiter Hristoff, Peter Hristoff) yıllar içinde biriktirdiği fotoğraflar, resimler, kişisel eşyalar ve objelerin yanı sıra İstanbul'da yaşadıkları dönemlerde çevrelerinde bulunan pek çok sanatçının farklı koleksiyonlardaki resimleri yer alıyor. Hristoff Aile Arşivi'nden derlenen objelere Pera Müzesi, Rahmi Koç Müzesi, Yapı Kredi, Nur ve Selçuk Altun, Ömer M. Koç, Emel ve Bülent Korman ile Ayşegül ve Ömer Özyürek koleksiyonlarından alınan resimler eşlik ediyor. 7 Ağustos'a dek Yapı Kredi Kültür Sanat'ta gerçekleştirilecek olan sergi, bir ailenin olduğu kadar bir şehrin de tarihine ışık tutuyor. Peter Hristoff, Elif Erdoğan ve Yeşim Demir Pröhl küratörlüğünde hazırlanan sergiyi; ailenin üçüncü nesil temsilcisi de olan Peter Hristoff ile konuştuk.

Duygusal sığınak İstanbul sizler için ne ifade ediyor?

Demem 1923 yılında, Sofya Güzel Sanatlar Akademisi Sanat Okulu'ndan mezun olur olmaz İstanbul'a gelmiş. Genç bir ressam olarak şehre, manzarasına ve tarihine o kadar düşkünlü ki neredeyse 40 yıl İstanbul'da yaşadım. Kendine burada bir hayat kurdu. Ben beş yaşındayken ailemle birlikte İstanbul'dan ayrıldım. Genç yetişkinlik dönemimde New York'tan İstanbul'a gelmeye başladım. Bir anlamda İstanbul benim için de mecburiyetten ziyade duygusal bir sığınak oldu.

Üç kuşak da hem sanatçı hem de koleksiyoner. Üçünüz de ortak noktası olan İstanbul'da yolunuz nasıl kesişti?

Üçümüz de (dedem, babam ve ben), çalışmalarımıza ve çalışmamın yapıldığı zamana referans olabilecek koleksiyonların peşindeydik. Dedemin ve babamın "koleksiyonlarından" geriye çok az şey kaldı, çoğu şey kaybolmuş. Bende bazı eski ve taşınabilir nesnelere, bana verilen hatıralara ve fotoğraflara var.

Hristoff aile arşivi ile bir şehrin hafızası

Memento İstanbul: Hristoff Aile Arşivi sergisi temelinin üç nesil sanatçı bir ailenin biriktirdiği fotoğraflar, resimler, kişisel eşyalar ve objelerden alıyor

Sanırım İstanbul'a çok bağlı olduğum ve bağlı olmaya da devam ettiğim için bunların koruyucusu oldum. Başkalarının neler kaybettiği hakkında konuşmak zor. Toplamaktan hoşlandığım kadarıyla, İstanbul'un anonim fotoğrafları ve çalışmaların için malzeme görevi görüyorlar.

Bu serginin doğuşu nasıl gerçekleşti?

Yapı Kredi'nin eski sergi direktörü Veysel Uğurlu, İstanbullu Bulgar topluluğunu anlatacak bir sergi hazırlamak için beni davet etti. Ailemin sanatçı olması, sergiyi hem tarihi hem de görsel açıdan ilgi çekici kılmak için görsel bir "derinlik"i garantiyordu. Akabinde, serginin gerçekleşmesi için Yapı Kredi ekibinin yanı sıra küratörler Elif Erdoğan ve Yeşim Demir ile çalıştım.

Serginin ikinci katında sizin ürettiğiniz işleriniz yer alıyor. Bize sergileyecek işlerinizi

anlatır mısınız?

Sergilediğim çalışmalar İstanbul'un (ve Türkiye'nin) tarihine damgasını vuruyor: Grekoromen, Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve çağdaş. Bu dönemlere ait imgeler, varoluşumuzun ikiliği ile ilgili olma eğilimindeki eserini içerdiğini ifade etmek için sembolik olarak kullanılıyor. Çalışmalarım oryantalizmi yeniden ele alıyor ve biraz da eğleniyor.

Sergide aile koleksiyonunuzdan hangi objeler var?

Babam ve dedem tarafından çekilmiş veya toplanmış İstanbul fotoğrafları, eskizler ve sanat eserleri, eski eşyalar yer alıyor. Hatta 1955'te, Mısır Apartmanı'ndaki Bulgar terzi Stefan tarafından annem için dikilen bir elbiseyi sergiliyoruz. Ayrıca annemin New York City'deki ilk Türk Radyosu hostesi olarak aldığı hayran mektuplarının bir kısmını, biri Cumhuriyet Bayramı kaydı, diğeri son yayını olmak üzere iki program metnini de sergiliyoruz.

Dedem bugün burada olsa ve bu sergiyi gezse sizce ne hissedirdi ve siz ona neler söylemek isterdiniz?

Dedem eserlerinin yaratıldıktan bu kadar yıl sonra -bazılarının ilk defa- Türkiye'de bir kez daha izlendiğini görmekten mutluluk duyardı. Bulgarca bir atasözü vardır:

Adın ne kadar çok söylenirse cennete o kadar çabuk ulaşırısın.

Peter Dimiter Hristoff, Saray'dan Kaçış (Viktorya Hristova'nın Portresi), 1927

Peter Hristoff
New York'taki atölyesinde,
Aralık 2021

Sergi
7 Ağustos'a dek
Yapı Kredi Kültür Sanat'ta izleyicilerle buluşacak.

KÜRATÖR ELİF ERDOĞAN:

"Hristoff"ları özel kılan biriktirme alışkanlıkları"

"Her ailenin, bir tarihi vardır ve her biri kendi içinde özel. Hristoff Ailesi'nin hikâyesi de milyonlarca küçük hikâyeden sadece bir tanesidir. Onların aile tarihini biricik kılan özelliklerden biri ise onların nesilden nesile aktarılan biriktirme alışkanlıklarıdır, öyle ki zaman içerisinde biriktirdikleri nesnelere bir arşive dönüşmüştür. Bir diğeri ise ailedeki sanatçı kişilerin üretimleridir. Hristoff Aile

Arşivi'nde yer alan malzemeler sadece kendi ailelerini değil toplumu da etkileyen olaylara ilişkin malzemeler."

"Bazen bir nesne birden çok insanın hikâyesini anlatır, o hikâyeler birbirine karışır. İşte Hristoff Ailesi'nin biricik bireylerinin hikâyeleri de tam böyledir... Hem birbirlerine hem de içinde yaşadıkları toplumlanınkine karşıyor ve bu coğrafyadaki herkesin hayatına bir

şekilde dokunabiliyor. Biz sergiyi kurgularken üç tür hatırlama olmasını arzu ettik: kişisel, toplumsal ve sanatsal üretimlerin hatırlanması. Bu bakımdan sergi bir ailenin tarihini anlatmanın yanı sıra hem bir zamanların İstanbul'unu hem de bir dönemin sanat dünyasını hatırlamakla da ilişkili. Bu yönüyle serginin araştırmacılar için yararlı olabileceğini düşünüyorum. Öte yandan izleyiciler, anlatılanlarla "aidiyet" ilişkisi kurabilir."